

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 12 kwietnia 2010 r.

**Pan
Mieczysław Putek
Dyrektor
Sądu Okręgowego
w Bielsku Białej**

LKA-4100-03-02/2010/P/09/006

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w 2009 r. w Sądzie Okręgowym w Bielsku-Białej (zwanym dalej „Sądem”).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 26 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Sądu w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. NIK pozytywnie ocenia realizację planu wydatków Sądu, który po zmianach wynosił 22.169 tys. zł i został zrealizowany w kwocie 22.166 tys. zł, tj. w 99,99%. Wykonanie budżetu w 2009 r. stanowiło 98,11% wykonania w 2008 r. Mniejsze wykonanie wydatków w 2009 r. wynikało m. in. z wprowadzenia okresowego ograniczenia planowanych wydatków o kwotę 3.100 tys. zł.

Wydatki (w tym majątkowe) były celowe, poprzedzone analizą faktycznych potrzeb. Uzasadnione wnioski o zakup każdorazowo potwierdzali Główna Księgowa i Dyrektor

---

¹ Dz. U. z 2007 nr 231, poz. 1701 ze zm.

Sądu. Kontrola wydatków nie stwierdziła przekroczenia planu po zmianach, a przy wydatkowaniu środków przestrzegano procedur, określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych².

Pozapłacowe wydatki Sądu objęto badaniem poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych. Badanie przeprowadzono z zastosowaniem metody monetarnej (MUS). W badanej próbie 151 dowodów księgowych, o wartości 6.370.785,90 zł, nie stwierdzono nieprawidłowości wpływających na wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz sprawozdań bieżących i rocznych. W przypadku jednego zapisu, o wartości 63.354,98 zł, stwierdzono brak wskazania miesiąca księgowania w opisie dowodu księgowego, który stanowił podstawę zapisu, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³.

2. W 2009 r. osiągnięto dochody budżetowe w kwocie 5.560,9 tys. zł., które były większe o 1.708,9 tys. zł (o 44,36%) w stosunku do planowanych 3.852,0 tys. zł, głównie z tytułu wyższych opłat uiszczanych w sprawach cywilnych i gospodarczych oraz wpływów z grzywien. Dochody budżetu państwa odprowadzono terminowo na centralny, bieżący rachunek budżetu państwa, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁴. Nie stwierdzono przypadków nieprawidłowego wymierzania należności oraz uszczuplenia wpływu z tytułu dochodów budżetowych, nie wystąpiły również przypadki umarzania i dopuszczenia do przedawnienia należności budżetowych.
3. Na podstawie badania wiarygodności ksiąg rachunkowych oraz porównania danych z ksiąg rachunkowych z wykazywanymi w sprawozdaniach budżetowych stwierdzono, że roczne sprawozdania budżetowe o stanie środków na rachunku bankowym (Rb – 23), z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb – 27), z wykonania planu wydatków (Rb – 28) oraz kwartalne sprawozdania o stanie zobowiązań (Rb – Z) i o stanie należności (Rb – N) sporządzono terminowo i prawidłowo w oparciu o dane z ewidencji księgowej. NIK nie wnosi również zastrzeżeń do sporządzanych w Sądzie sprawozdań bieżących.
4. Średnioroczne zatrudnienie w Sądzie w 2009 r. wyniosło ogółem 167,23 etatu i było niższe o 4,17 etatu niż w 2008 r. Na wynagrodzenia wydatkowano ogółem 11.163 tys. zł, tj. o 976 tys. zł więcej niż w 2008 r., a przeciętne wynagrodzenie w porównywanych

---

² Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

³ Dz. U. z 2009 r. nr 152 poz. 1223 ze zm., dalej zwanej ustawą o rachunkowości

⁴ Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

latach wzrosło o 12,3 %. Zaplanowanej na 2009 r. wysokości środków na wynagrodzenia oraz przyjętych limitów zatrudnienia nie przekroczone.

5. NIK ocenia pozytywnie działalność Sądu Okręgowego, jako dysponenta II stopnia. Ustalenia kontroli wykazały, że sprawowano stały nadzór na finansami podległych jednostek, poprzez dokonywanie analiz sprawozdań budżetowych oraz przeprowadzanie kontroli w zakresie realizowania dochodów i wydatków tych jednostek.

Równocześnie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2009 r. w Sądzie przeprowadzono inwentaryzację w drodze uzgodnienia sald i spisu środków pieniężnych w kasie. Nie przeprowadzono jednak inwentaryzacji wartości niematerialnych i prawnych w drodze weryfikacji ich wartości, z naruszeniem art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Czyn ten stanowił naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w rozumieniu art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁵. Osobą odpowiedzialną za nieprawidłowości, związane z przeprowadzeniem inwentaryzacji był Dyrektor Sądu. Dodać należy, że w trakcie trwania kontroli Dyrektor wydał stosowne zarządzenie i przeprowadzono inwentaryzację wartości niematerialnych i prawnych⁶.
2. W okresie objętym kontrolą księgi rachunkowe Sądu prowadzono przy użyciu komputera, z zastosowaniem programu ALBIT FK Księgowość. Posiadana przez Sąd dokumentacja programu ALBIT FK nie była kompletna, nie zawierała bowiem wykazu zbiorów danych, tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych, opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji wraz z opisem algorytmów i parametrów. Ponadto nie zaktualizowano w formie pisemnej wersji stosowanego oprogramowania wraz z podaniem daty rozpoczęcia jego eksploatacji.

Powyższe braki stanowiły naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b i c. ustawy o rachunkowości.

W wyniku badania funkcjonowania systemu księgowości komputerowej, którym objęto program ALBIT FK, stwierdzono m.in.:

---

⁵ Dz. U. z 2005 r. nr 14 poz. 114 ze zm.

⁶ Zarządzenie nr 6/2010 z dnia 27 stycznia 2010 roku.

- możliwość wycofywania zatwierdzonych zapisów oraz otwierania zamkniętych okresów sprawozdawczych i dokonywania w nich zmian, w tym zastąpienia istniejących zapisów nowymi, bez pozostawienia śladu takiej operacji, co naruszało:
  - zasadę trwałości, określoną art. 23 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którą zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się w sposób trwały, bez pozostawienia miejsc pozwalających na późniejsze dopiski lub zmiany,
  - art. 25 ust. 2 ustawy o rachunkowości, w myśl którego, w razie ujawnienia błędów, dozwolone są wyłącznie korekty dokonane przez wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu, zawierającego korekty błędnych zapisów, dokonywane tylko zapisami dodatnimi albo tylko ujemnymi,
- możliwość dokonywania zapisów nie zawierających niektórych elementów, wymaganych przepisem art. 23 ust. 2 ustawy o rachunkowości – wskazanych również w wyjaśnieniu przez Pana Dyrektora – takich, jak data dokonania operacji gospodarczej, kwota i data zapisu oraz oznaczenia kont, których dotyczy, co potwierdziły wyniki przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych, który wykazał m.in. zapisy niezawierające daty operacji gospodarczej (107 przypadków) oraz zapis zawierający jedynie opis operacji gospodarczej (1 przypadek).

Ze względu na braki w dokumentacji programu ALBIT FK, w którym prowadzono księgi rachunkowe Sądu oraz na fakt, że umożliwiał on operacje księgowe niezgodne z ustawą o rachunkowości, NIK negatywnie ocenia sposób prowadzenia przez Sąd ksiąg rachunkowych przy pomocy komputera, w programie ALBIT FK, Jednocześnie dodać należy, że działania, w celu uzupełnienia dokumentacji i usunięcia nieprawidłowości w działaniu programu księgowego ALBIT FK, Sąd podjął jeszcze przed zakończeniem kontroli NIK.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Uzupełnienie dokumentacji programu finansowo-księgowego ALBIT FK.**
- 2. Doprowadzenie używanego w Sądzie programu finansowo-księgowego do zgodności z zapisami ustawy o rachunkowości.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag

i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.